

Materiał porównawczy
do ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r.
o Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej

Ustawa z dnia 4 września 1997 r. O DZIAŁACH ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, z późn. zm.)

Art. 27.

1. Dział transport obejmuje sprawy:

- 1) funkcjonowania oraz rozwoju infrastruktury transportu, w szczególności budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg publicznych, w tym autostrad, oraz kolei, lotnisk i portów lotniczych oraz śródlądowych dróg wodnych w zakresie żeglugi śródlądowej;
- 2) ruchu drogowego, kolejowego, lotniczego oraz żeglugi śródlądowej;
- 3) przewozu osób i rzeczy środkami transportu samochodowego, kolejowego, lotniczego i żeglugi śródlądowej;
- 4) komunikacji publicznej.

2. Minister właściwy do spraw transportu sprawuje nadzór nad Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Generalnym Dyrektorem Dróg Krajowych i Autostrad, Prezesem Urzędu Transportu Kolejowego oraz Głównym Inspektorem Transportu Drogowego.

[3. Ministrowi właściwemu do spraw transportu podlegają Transportowy Dozór Techniczny, urzędy żeglugi śródlądowej oraz organy nadzoru nad lotnictwem cywilnym.]

<3. Ministrowi właściwemu do spraw transportu podlegają Transportowy Dozór Techniczny, urzędy żeglugi śródlądowej oraz Polska Agencja Żeglugi Powietrznej.>

Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – PRAWO LOTNICZE (Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1008 i Nr 170 poz. 1217)

Art. 4.

1. Rzeczpospolita Polska ma całkowite i wyłączne zwierzchnictwo w swojej przestrzeni powietrznej. Funkcje wynikające z tego zwierzchnictwa wykonuje, w zakresie niezwiązanym z umacnianiem obronności państwa, minister właściwy do spraw transportu.

[2. Minister właściwy do spraw transportu oraz Minister Obrony Narodowej określają, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wykonywania funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w polskiej przestrzeni powietrznej oraz umacniania obronności, o których

mowa w ust. 1, na czas pokoju, uwzględniając związane z tym obowiązki i uprawnienia odpowiednich służb i organów oraz zasadę współpracy państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym z odpowiednimi służbami wojskowymi.

3. *Minister właściwy do spraw transportu oraz Minister Obrony Narodowej określą, w drodze rozporządzenia, zasady oraz tryb przekazywania Ministrowi Obrony Narodowej funkcji, o których mowa w ust. 1, na czas wojny, stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, z uwzględnieniem określenia w tym przypadku zasad współpracy państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym z odpowiednimi służbami wojskowymi.]*

<2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób wykonywania funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w polskiej przestrzeni powietrznej oraz umacniania obronności, o których mowa w ust. 1, na czas pokoju, uwzględniając związane z tym obowiązki i uprawnienia odpowiednich służb i organów oraz zasadę współpracy instytucji zapewniających służby ruchu lotniczego z odpowiednimi służbami i organami wojskowymi.

- 3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób przekazywania Ministrowi Obrony Narodowej funkcji, o których mowa w ust. 1, na czas wojny, stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, z uwzględnieniem zasad współpracy instytucji zapewniających służby ruchu lotniczego z odpowiednimi służbami i organami wojskowymi oraz innymi organami państwowymi.>**

[Art. 5.

1. *W ramach wykonywania zwierzchnictwa, o którym mowa w art. 4, ruch lotniczy w polskiej przestrzeni powietrznej jest zarządzany przez polski państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym zgodnie z niniejszą ustawą i innymi ustawami oraz przepisami wydanymi na ich podstawie.*
2. *Na podstawie umów międzynarodowych wiążących Rzeczpospolitą Polską realizowanie niektórych zadań w zakresie zarządzania, o którym mowa w ust. 1, może być:*
- 1) *rozciągnięte na przestrzeń powietrzną poza granicą Rzeczypospolitej Polskiej;*
  - 2) *wykonywane przy pomocy organów międzynarodowych określonych w tych umowach;*
  - 3) *wykonywane przy pomocy organów zarządzania ruchem lotniczym innych państw.]*

< Art. 5.

- 1. W ramach wykonywania zwierzchnictwa, o którym mowa w art. 4, w polskiej przestrzeni powietrznej zapewniane są służby żeglugi powietrznej zgodnie z:**

- 1) przepisami prawa Unii Europejskiej dotyczącymi Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, a w szczególności:**

a) rozporządzeniem (WE) nr 549/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. ustanawiającym ramy tworzenia Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej (Dz.Urz. UE L 96 z 31.03.2004; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 8, str. 23),

b) rozporządzeniem (WE) nr 550/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie zapewniania służb nawigacji lotniczej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej (Dz.Urz. UE L 96 z 31.03.2004; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 8, str. 31),

c) rozporządzeniem (WE) nr 551/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie organizacji i użytkowania przestrzeni powietrznej

w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej (Dz.Urz. UE L 96 z 31.03.2004; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 8, str. 41),

d) rozporządzeniem (WE) nr 552/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie interoperacyjności Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym (Dz.Urz. UE L 96 z 31.03.2004; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 8, str. 46),

e) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2096/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. ustanawiającym wspólne wymogi dotyczące zapewniania służb żeglugi powietrznej (Dz.Urz. UE L 335 z 21.12.2005, str.13);

2) umowami międzynarodowymi i przepisami międzynarodowymi;

3) niniejszą ustawą i innymi ustawami.

2. Na podstawie umów międzynarodowych i porozumień wiążących Rzeczpospolitą Polską realizowanie niektórych zadań w zakresie zapewniania służb żeglugi powietrznej może być:

1) rozciągnięte na przestrzeń powietrzną poza granicą Rzeczypospolitej Polskiej;

2) wykonywane przy pomocy organów międzynarodowych określonych w tych umowach;

3) wykonywane przy pomocy instytucji zapewniających służby żeglugi powietrznej innych państw.>

Art. 21.

1. Do kompetencji Prezesa Urzędu należą wszystkie sprawy związane z lotnictwem cywilnym, niezastrzeżone w niniejszej ustawie, innych ustawach oraz umowach międzynarodowych na rzecz ministra właściwego do spraw transportu lub innych organów administracji publicznej.

1a. Przepis ust. 1 nie narusza uprawnień EASA w zakresie określonym w rozporządzeniu nr 1592/2002/WE z dnia 15 lipca 2002 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego oraz ustanowienia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego.

2. Do zadań i kompetencji Prezesa Urzędu należy wykonywanie funkcji organu administracji lotniczej i nadzoru lotniczego, określonych w ustawie, oraz funkcji władzy lotniczej w rozumieniu umów i przepisów międzynarodowych, w tym związanych z regulacją rynku usług lotniczych, a w szczególności:

1) inicjowanie przedsięwzięć w zakresie polityki lotnictwa cywilnego oraz przygotowywanie wniosków i wdrażanie postanowień służących realizacji rządowych programów dotyczących sieci lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych, o których mowa w art. 16 ust. 3;

2) wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach określonych w niniejszej ustawie;

3) nadzorowanie i kontrolowanie przestrzegania przepisów prawnych w zakresie lotnictwa cywilnego i lotniczej działalności gospodarczej;

[4] *sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań przez jednostkę, o której mowa w art. 230;]*

<4> **sprawowanie funkcji państwowej władzy nadzorującej w zakresie realizacji zadań przez instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej;>**

5) sprawowanie nadzoru nad eksploatacją statków powietrznych i certyfikacją podmiotów prowadzących działalność w zakresie lotnictwa cywilnego;

6) sprawdzanie zdatności sprzętu lotniczego do lotów;

- 7) sprawdzanie kwalifikacji personelu lotniczego;
  - 8) prowadzenie rejestrów: statków powietrznych, lotnisk, lotniczych urządzeń naziemnych, personelu lotniczego oraz ewidencji lądowisk;
  - 9) nadzorowanie i organizowanie działalności organu powołanego na podstawie art. 121 ust. 4;
  - 10) współpraca z organami, którym podlega lotnictwo państwowe, oraz innymi jednostkami organizacyjnymi w zakresie zarządzania ruchem lotniczym oraz zabezpieczania i obsługi ruchu lotniczego;
  - 11) współpraca z organami administracji lotniczej i nadzoru lotniczego państw obcych;
  - 12) współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie lotnictwa cywilnego;
  - 13) współpraca z Organizacją Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego i innymi organizacjami międzynarodowymi lotnictwa cywilnego;
  - 14) sprawowanie nadzoru nad systemem lotniczej informacji meteorologicznej dla potrzeb lotnictwa cywilnego;
  - 15) podejmowanie działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa lotów, w tym w szczególności:
    - a) gromadzenie, ocena, przetwarzanie i przechowywanie w komputerowej bazie danych, zwanej dalej "bazą danych", oraz ochrona i rozpowszechnianie informacji o zdarzeniach lotniczych,
    - b) badanie i ocena stanu bezpieczeństwa lotów w lotnictwie cywilnym,
    - c) wydawanie zaleceń profilaktycznych,
    - d) wymiana danych oraz udostępnianie właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej, na podstawie zgłaszanych zdarzeń, z zachowaniem zasady poufności, informacji dotyczących bezpieczeństwa lotów w lotnictwie cywilnym;
  - 16) wydawanie wytycznych i instrukcji w sprawach technicznych związanych ze stosowaniem przepisów lotniczych w dziedzinie lotnictwa cywilnego;
  - 17) zatwierdzanie granicy części lotniczej lotniska;
  - 18) współpraca z Komisją oraz podejmowanie niezbędnych działań związanych z jej zaleceniami zapobiegawczymi;
  - 19) inicjowanie projektów międzynarodowych umów lotniczych i ich zmian oraz udział w ich przygotowaniu i negocjowaniu;
  - 20) inicjowanie projektów aktów prawnych z zakresu lotnictwa cywilnego i ich zmian oraz udział w ich przygotowaniu;
  - 21) opracowywanie i przedkładanie Radzie Ochrony i Ułatwień Lotnictwa Cywilnego do zaopiniowania Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego oraz nadzór bezpośredni nad jego realizacją;
  - 22) zatwierdzanie programów ochrony lotnisk oraz programów ochrony przedsiębiorstw prowadzonych przez podmioty wykonujące działalność gospodarczą w zakresie lotnictwa cywilnego oraz nadzorowanie realizacji tych programów;
  - 23) sprawowanie nadzoru w zakresie lotnictwa cywilnego nad działalnością lotniskowych służb ochrony;
  - 24) opracowywanie i przedkładanie Radzie Ochrony i Ułatwień Lotnictwa Cywilnego do zaopiniowania Krajowego Programu Ułatwień w Zakresie Lotnictwa Cywilnego oraz nadzór bezpośredni nad jego realizacją;
  - 25) nadzorowanie prowadzenia przez zarządzających lotniskami ewidencji, o której mowa w art. 68 ust. 2 pkt 8, oraz analizowanie uzyskanych danych dla potrzeb związanych z działalnością Prezesa Urzędu;
  - 26) nadzorowanie organizacji badań lotniczo-lekarskich;
-

- 27) przetwarzanie danych osobowych, w tym także danych medycznych, wyłącznie dla potrzeb określonych w niniejszej ustawie rejestrów i postępowań, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych;
  - 28) uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach, na terenie których przewiduje się lokalizację nowego lub modernizację istniejącego lotniska oraz lotniczych urządzeń naziemnych.
- 2a. W zakresie, o którym mowa w ust. 2, Prezes Urzędu wykonuje uprawnienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej, właściwego organu państwa członkowskiego oraz kompetentnej władzy państwa członkowskiego, o których mowa w rozporządzeniach:
- 1) nr 2299/89/EWG z dnia 24 lipca 1989 r. w sprawie kodeksu postępowania dla komputerowych systemów rezerwacji (Dz. Urz. WE L 220 z 29.07.1989), zmienionego rozporządzeniem nr 3089/93 z dnia 29 października 1993 r. (Dz. Urz. WE L 278 z 11.11. 1993), a następnie rozporządzeniem nr 323/99 z dnia 8 lutego 1999 r. (Dz. Urz. WE L 40 z 13.02.1999);
  - 2) (uchylony);
  - 3) nr 3922/91/EWG z dnia 16 grudnia 1991 r. w sprawie harmonizacji wymagań technicznych i procedur administracyjnych w dziedzinie lotnictwa cywilnego (Dz. Urz. WE L 373 z 31.12.1991, z późn. zm.);
  - 4) nr 2407/92/EWG z dnia 23 lipca 1992 r. w sprawie licencjonowania przewoźników lotniczych (Dz. Urz. WE L 240 z 24.08.1992);
  - 5) nr 2408/92/EWG z dnia 23 lipca 1992 r. w sprawie dostępu przewoźników lotniczych Wspólnoty do wewnątrzspółnotowych tras lotniczych (Dz. Urz. WE L 240 z 24.08.1992);
  - 6) nr 2409/92/EWG z dnia 23 lipca 1992 r. w sprawie taryf i stawek za usługi lotnicze (Dz. Urz. WE L 240 z 24.08.1992);
  - 7) nr 95/93/WE z dnia 18 stycznia 1993 r. w sprawie wspólnotowych zasad przydzielania czasów operacji w portach lotniczych Wspólnoty (Dz. Urz. WE L 014 z 22.01.1993, z późn. zm.);
  - 8) nr 2027/97/WE z dnia 9 października 1997 r. w sprawie odpowiedzialności przewoźnika lotniczego z tytułu wypadków lotniczych (Dz. Urz. WE L 285 z 17.10.1997, z późn. zm.);
  - 9) nr 2082/2000/WE z dnia 6 września 2000 r. przyjmującym normy Eurocontrol i zmieniającym dyrektywę 97/15/WE przyjmującą normy Eurocontrol oraz zmieniającym dyrektywę 93/65/EWG (Dz. Urz. WE L 254 z 9.10.2000, z późn. zm.);
  - 10) nr 1592/2002/WE z dnia 15 lipca 2002 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego oraz ustanowienia Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego (Dz. Urz. WE L 240 z 7.9.2002);
  - 11) nr 2320/2002/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. ustanawiającym wspólne zasady w dziedzinie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego - Deklaracja międzyinstytucjonalna (Dz. Urz. WE L 355 z 30.12.2002);
  - 12) nr 622/2003/WE z dnia 4 kwietnia 2003 r. ustanawiającym środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych standardów dotyczących bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego (Dz. Urz. WE L 89 z 05.04.2003);
  - 13) nr 1217/2003/WE z dnia 4 lipca 2003 r. ustanawiającym wspólne specyfikacje dla krajowych programów kontroli jakości bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym (Dz. Urz. WE L 169 z 08.07.2003);
  - 14) nr 1486/2003/WE z dnia 22 sierpnia 2003 r. ustanawiającym procedury przeprowadzania inspekcji Komisji w dziedzinie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego (Dz. Urz. WE L 213 z 23.08.2003);
-

- 15) nr 1702/2003/WE z dnia 24 września 2003 r. ustanawiającym zasady wykonawcze dla certyfikacji statków powietrznych i związanych z nimi wyrobów, części i akcesoriów w zakresie zdatności do lotu i ochrony środowiska oraz dla certyfikacji organizacji projektujących i produkujących (Dz. Urz. WE L 243 z 27.09.2003);
  - 16) nr 2042/2003/WE z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie utrzymywania ciągłej zdatności do lotu statków powietrznych oraz wyrobów lotniczych, części i wyposażenia, a także w sprawie zezwoleń udzielanych instytucjom i personelowi zaangażowanym w takie zadania (Dz. Urz. WE L 315 z 28.11.2003);
  - 17) nr 261/2004/WE z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającym wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającym rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz. Urz. UE L 46 z 17.02.2004, s. 1);
  - 18) nr 549/2004/WE z dnia 10 marca 2004 r. ustanawiającym ramy tworzenia Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej (Dz. Urz. UE L 96 z 31.03.2004, s. 1);
  - 19) nr 550/2004/WE z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie zapewniania służb nawigacji lotniczej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej (Dz. Urz. UE L 96 z 31.03.2004, s. 10);
  - 20) nr 551/2004/WE z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie organizacji i użytkowania przestrzeni powietrznej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej (Dz. Urz. UE L 96 z 31.03.2004, s. 20);
  - 21) nr 552/2004/WE z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie interoperacyjności Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym (Dz. Urz. UE L 96 z 31.03.2004, s. 26);
  - 22) nr 785/2004/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wymogów w zakresie ubezpieczenia w odniesieniu do przewoźników lotniczych i operatorów statków powietrznych (Dz. Urz. UE L 138 z 30.04.2004, s. 1);
  - 23) nr 847/2004/EWG z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie negocjacji i wykonania umów dotyczących usług lotniczych między Państwami Członkowskimi a państwami trzecimi (Dz. Urz. UE L 157 z 30.04.2004, s. 7);
  - 24) nr 1138/2004/WE z dnia 21 czerwca 2004 r. ustanawiającym wspólną definicję części krytycznych stref zastrzeżonych w portach lotniczych (Dz. Urz. UE L 221 z 21.06.2004, s. 6).
3. Prezes Urzędu składa ministrowi właściwemu do spraw transportu roczne sprawozdanie z działalności.

Uwaga: użyte w art. 68 ust. 2 pkt 9, art. 69 ust. 4, art. 86 ust. 2, 5 i 6, art. 119 ust. 4 pkt 2, art. 125 ust. 1, art. 135 ust. 2 i 9 i art. 135a ust. 1 pkt 4 w różnych przypadkach wyrazy „państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami:

- a) „instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej” – w przypadku art. 68 ust. 2 pkt 9, art. 135 ust. 2 i 9 i art. 135a ust. 1 pkt 4,
- b) „instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego” – w przypadku art. 69 ust. 4, art. 86 ust. 2, 5 i 6, art. 119 ust. 4 pkt 2 i art. 125 ust. 1;

Art. 77.

1. Zarządzający lotniskiem użytku publicznego przedstawia Prezesowi Urzędu z co najmniej kwartalnym wyprzedzeniem przed planowanym dniem wejścia w życie, opracowany po zasięgnięciu opinii przedstawicieli przewoźników lotniczych korzystających stale z lotniska, projekt opłat lotniskowych z wyszczególnieniem składających się na te opłaty: wysokości opłat standardowych, dodatkowych, zniżkowych i rabatowych, szczegółowych zasad ich naliczania i pobierania, dołączając uzasadnienie. Termin ten może być za zgodą Prezesa Urzędu skrócony w wyjątkowych okolicznościach.
- [2. *Opłaty lotniskowe, o których mowa w ust. 1, po zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz są zamieszczane w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, o którym mowa w art. 127 ust. 1 pkt 4.]*
- <2. Opłaty lotniskowe, o których mowa w ust. 1, po zatwierdzeniu przez Prezesa Urzędu podlegają ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz są zamieszczane w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, o którym mowa w art. 121 ust. 3.>**
3. Prezes Urzędu może, w drodze decyzji administracyjnej, odmówić zatwierdzenia opłaty lotniskowej lub nakazać jej zmianę, w przypadku gdy jest ona niezgodna z zasadami ustalonymi w prawie lotniczym lub w przepisach międzynarodowych.
4. Minister właściwy do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii Prezesa Urzędu, organizacji zarządzających lotniskami i użytkowników lotnisk określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania dotyczące ustalania i zatwierdzania opłat lotniskowych, z uwzględnieniem zasad ustalonych w art. 67 ust. 1 i 2 oraz zasad wynikających z przepisów międzynarodowych.

< Art. 118a.

Żegluga powietrzna w polskiej przestrzeni powietrznej oraz w przestrzeni powietrznej, która, w oparciu o art. 5 ust. 2, znalazła się w obszarze odpowiedzialności Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowana zgodnie z:

- 1) **przepisami prawa Unii Europejskiej dotyczącymi Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, a w szczególności:**
  - a) **rozporządzeniem (WE) nr 549/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. ustanawiającym ramy tworzenia Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej,**
  - b) **rozporządzeniem (WE) nr 550/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie zapewniania służb nawigacji lotniczej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej,**
  - c) **rozporządzeniem (WE) nr 551/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie organizacji i użytkowania przestrzeni powietrznej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej,**
  - d) **rozporządzeniem (WE) nr 552/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie interoperacyjności Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym;**
- 2) **umowami międzynarodowymi i przepisami międzynarodowymi;**
- 3) **niniejszą ustawą i innymi ustawami.>**

Art. 120.

- [1. Polską przestrzeń powietrzną dostępną dla żeglugi powietrznej dzieli się na:
- 1) przestrzeń kontrolowaną, w której zapewniana jest służba kontroli ruchu lotniczego oraz służby alarmowa i informacji powietrznej;
  - 2) przestrzeń niekontrolowaną, w której zapewniana jest służba alarmowa oraz służba informacji powietrznej.
2. W polskiej przestrzeni powietrznej działa państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym, a w wydzielonych częściach tej przestrzeni cywilne lub wojskowe lotniskowe organy służb ruchu lotniczego lub właściwe organy wojskowe.
3. Państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym tworzy cywilne lotniskowe organy służb ruchu lotniczego działające w przestrzeni kontrolowanej.
4. Zarządzający lotniskami tworzą cywilne lotniskowe organy służb ruchu lotniczego działające w przestrzeni niekontrolowanej przydzielanej danym lotniskom w trybie art. 121 ust. 3 pkt 1.
5. Minister Obrony Narodowej tworzy wojskowe lotniskowe organy służb ruchu lotniczego działające w przestrzeni przydzielonej danemu lotnisku w trybie art. 121 ust. 3 pkt 1.]

- <1. Polska przestrzeń powietrzna dostępna dla żeglugi powietrznej jest klasyfikowana zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej w zakresie Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, umowami i przepisami międzynarodowymi.**
- 2. W polskiej przestrzeni powietrznej działają instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej, a w wydzielonych częściach tej przestrzeni cywilne lub wojskowe lotniskowe organy służb ruchu lotniczego lub właściwe organy wojskowe.**
- 3. Instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego tworzą cywilne lotniskowe organy służb ruchu lotniczego działające w przestrzeni kontrolowanej.**
- 4. Zarządzający lotniskami tworzą cywilne lotniskowe organy służb ruchu lotniczego działające w przestrzeni niekontrolowanej przydzielanej danym lotniskom w trybie art. 121 ust. 5 pkt 1.**
- 5. Minister Obrony Narodowej tworzy wojskowe lotniskowe organy służb ruchu lotniczego działające w przestrzeni przydzielonej danemu lotnisku w trybie art. 121 ust. 5 pkt 1.>**
6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, organizację i szczegółowe zasady funkcjonowania wojskowych lotniskowych organów służby ruchu lotniczego.

[Art. 121.

1. Zarządzanie ruchem lotniczym jest realizowane przez:
- 1) *zapewnianie odpowiednio do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego następujących służb ruchu lotniczego:*
    - a) *alarmowej - ustanowionej w celu zawiadamiania organów systemu poszukiwania i ratownictwa o statkach powietrznych potrzebujących pomocy i współdziałania z tymi organami,*
    - b) *kontroli ruchu lotniczego - ustanowionej w celu zapobiegania zderzeniom statków powietrznych podczas lotu, zderzeniom statków powietrznych ze sobą lub z przeszkodami w ruchu naziemnym oraz usprawniania i utrzymywania uporządkowanego przepływu ruchu lotniczego,*
    - c) *informacji powietrznej - ustanowionej w celu udzielania wskazówek i informacji użytecznych dla bezpiecznego i sprawnego wykonywania lotów;*

- 2) zarządzanie przestrzenią powietrzną, polegające na przydziale odpowiednich elementów przestrzeni powietrznej poszczególnym jej użytkownikom;
  - 3) zarządzanie przepływem ruchu lotniczego, polegające na optymalizacji natężenia tego ruchu, z uwzględnieniem konieczności zmniejszenia uciążliwości hałasu na lotnisku i w jego otoczeniu.
2. Statkom powietrznym wykonującym loty w polskiej przestrzeni powietrznej zapewnia się ponadto następujące służby:
- 1) informacji lotniczej - ustanowioną w celu zbierania i publikowania informacji lub danych lotniczych mających zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa i regularności żeglugi powietrznej;
  - 2) meteorologiczną - ustanowioną w celu zapewniania załogom statków powietrznych, organom służb ruchu lotniczego, organom systemu poszukiwania i ratownictwa oraz innym organom prowadzącym lub obsługującym żeglugę powietrzną niezbędnych danych meteorologicznych;
  - 3) poszukiwania i ratownictwa - ustanowioną w celu zapewniania pomocy statkom powietrznym w niebezpieczeństwie oraz uczestnikom wypadku lotniczego.
3. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, uwzględniając zasady określone w ust. 1 oraz art. 119 i 120, ustali, w drodze rozporządzenia:
- 1) podział polskiej przestrzeni powietrznej dostępnej dla żeglugi powietrznej na:
    - a) przestrzeń kontrolowaną,
    - b) przestrzeń niekontrolowaną;
  - 2) szczegółowe zasady korzystania z przestrzeni powietrznej przez wszystkich jej użytkowników;
  - 3) sposoby współdziałania państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym z cywilnymi i wojskowymi lotniskowymi organami służb ruchu lotniczego.
4. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych powoła, w drodze rozporządzenia, wspólny cywilno-wojskowy organ doradczy odpowiedzialny za kształtowanie zasad zarządzania i wykorzystania przestrzeni powietrznej przez wszystkich użytkowników oraz ustali zakres działania tego organu, z uwzględnieniem przepisów międzynarodowych.
5. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych ustali, w drodze rozporządzeń:
- 1) szczegółowe techniczne przepisy ruchu lotniczego,
  - 2) zasady działania służb ruchu lotniczego
- z uwzględnieniem postanowień ust. 1-4 oraz art. 119 i 120 oraz przepisów międzynarodowych.
- 5a. Organy zarządzania ruchem lotniczym są zobowiązane współdziałać z Siłami Powietrznymi w zakresie realizacji zadań dotyczących:
- 1) zarządzania ruchem lotniczym w przestrzeni powietrznej, w szczególności podczas zabezpieczenia lotów państwowych statków powietrznych;
  - 2) systemu obrony powietrznej;
  - 3) systemu poszukiwania i ratownictwa lotniczego.
6. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, określi, w drodze rozporządzenia, sposób współdziałania organów zarządzania ruchem lotniczym z Siłami Powietrznymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, tak by zapewniona była szczególna rola systemu obrony powietrznej w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa państwa z powietrza w czasie pokoju.]

< Art. 121.

1. Zarządzanie ruchem lotniczym w polskiej przestrzeni powietrznej jest realizowane przez:

- 1) zapewnianie odpowiednich do charakteru, natężenia i warunków ruchu lotniczego służb żeglugi powietrznej;
- 2) zarządzanie przestrzenią powietrzną;
- 3) zarządzanie przepływem ruchu lotniczego.

2. Statkom powietrznym wykonującym loty w przestrzeni powietrznej zapewnia się ponadto służbę poszukiwania i ratownictwa.

3. Zintegrowany Pakiet Informacji Lotniczych publikuje instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego.

4. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych powoła, w drodze rozporządzenia, wspólny cywilno-wojskowy organ doradczy odpowiedzialny za kształtowanie zasad zarządzania i wykorzystania przestrzeni powietrznej przez wszystkich użytkowników oraz ustali zakres działania tego organu, z uwzględnieniem prawa UE dotyczącego Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej oraz przepisów międzynarodowych.

5. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, uwzględniając zasady wynikające z umów i przepisów międzynarodowych, dla zapewnienia bezpiecznego, elastycznego i efektywnego wykorzystania przestrzeni powietrznej przez wszystkich jej użytkowników, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) strukturę polskiej przestrzeni powietrznej dostępnej dla żeglugi powietrznej z podziałem na:
  - a) przestrzeń kontrolowaną,
  - b) przestrzeń niekontrolowaną;
- 2) szczegółowe warunki i sposób korzystania z przestrzeni powietrznej przez wszystkich jej użytkowników;
- 3) szczegółowe warunki i sposób tworzenia lotniskowych cywilnych organów służb ruchu lotniczego na lotniskach kontrolowanych i niekontrolowanych.

6. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, z uwzględnieniem umów i przepisów międzynarodowych:

- 1) przepisy ruchu lotniczego - w rozumieniu Załącznika 2 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym;
- 2) warunki i sposób działania służb ruchu lotniczego - w rozumieniu Załącznika 11 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym.

7. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, sposób współdziałania instytucji zapewniającej służby ruchu lotniczego z Siłami Powietrznymi Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej tak, aby zapewniona była szczególna rola systemu obrony

powietrznej w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa państwa z powietrza w czasie pokoju.>

Art. 122.

[1. *Użytkownik polskiej przestrzeni powietrznej jest obowiązany do niezwłocznego wykonywania poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym oraz cywilnych i wojskowych lotniskowych organów służb ruchu lotniczego, a także organów dowodzenia obroną powietrzną, jak również poleceń przekazanych mu przez wojskowe statki powietrzne.*]

<1. Użytkownik polskiej przestrzeni powietrznej jest obowiązany do niezwłocznego wykonywania poleceń instytucji zapewniających służby ruchu lotniczego oraz cywilnych i wojskowych lotniskowych organów służb ruchu lotniczego, a także organów dowodzenia obroną powietrzną, jak również poleceń przekazanych mu przez wojskowe statki powietrzne.>

2. Organy, o których mowa w ust. 1, w przypadku gdy cywilny statek powietrzny wykonuje lot wbrew zakazom lub ograniczeniom, o których mowa w art. 119 ust. 2, 4 lub 5, albo gdy istnieją uzasadnione obawy, aby sądzić, że cywilny statek powietrzny jest użyty do działań sprzecznych z prawem, mogą wezwać ten statek do:

- 1) odpowiedniej zmiany kierunku lub wysokości lotu;
- 2) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku;
- 3) wykonania innych poleceń, mających na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem.

3. Wykonywanie przepisów ust. 1 i 2 nie może naruszać bezpieczeństwa osób będących na pokładzie statku powietrznego.

[Art. 122a.

Jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa państwa i organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym, stwierdzi, że cywilny statek powietrzny jest użyty do działań sprzecznych z prawem, a w szczególności jako środek ataku terrorystycznego z powietrza, statek ten może być zniszczony na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 226, poz. 1944).]

< Art. 122a.

Jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa państwa i organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego, stwierdzi, że cywilny statek powietrzny jest użyty do działań sprzecznych z prawem, a w szczególności jako środek ataku terrorystycznego z powietrza, statek ten może być zniszczony na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2005 r. Nr 226, poz. 1944).>

Art. 124.

[1. *Zabrania się wykonywania lotów statkami powietrznymi z napędem nad obszarami parków narodowych i rezerwatów przyrody poniżej wysokości względnych podanych przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym w trybie art. 122.*]

<1. Zabrania się wykonywania lotów statkami powietrznymi z napędem nad obszarami parków narodowych i rezerwatów przyrody poniżej wysokości względnych podanych przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego w trybie art. 122.>

2. Zakazów, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się do lotów patrolowych i interwencyjnych, wykonywanych na zlecenie zarządzających parkami narodowymi i

rezerwatami przyrody, administracji morskiej oraz związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa państwa, ochroną granicy państwowej lub poszukiwaniem i ratownictwem.

Rozdział 2

[Państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym i służby współpracujące]

< Instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej >

[Art. 127.

1. *Do zadań państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym należy zapewnienie, z uwzględnieniem przepisów międzynarodowych, bezpieczeństwa i płynności ruchu lotniczego, w tym:
  - 1) zarządzanie ruchem lotniczym;
  - 2) nadzór nad działalnością cywilnych lotniskowych organów służb ruchu lotniczego;
  - 3) dostarczanie załogom statków powietrznych informacji i danych meteorologicznych;
  - 4) zapewnienie służby informacji lotniczej oraz publikacja Zintegrowanego Pakietu Informacji Lotniczych;
  - 5) budowa obiektów oraz zakup, instalacja i utrzymanie urządzeń oraz systemów niezbędnych do zarządzania ruchem lotniczym;
  - 6) zakup, instalacja i utrzymanie lotniczych urządzeń radionawigacyjnych wraz z terenami, przeznaczonych do użytku w przestrzeni kontrolowanej zgodnie z rozporządzeniem nr 2082/2000/WE z dnia 6 września 2000 r. przyjmującym normy Eurocontrol i zmieniającym dyrektywę 97/15/WE przyjmującą normy Eurocontrol oraz zmieniającym dyrektywę 93/65/EWG.*
2. *Państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym może ponadto wykonywać inne zadania związane z zarządzaniem ruchem lotniczym, zlecone przez ministra właściwego do spraw transportu.*
3. *Jeżeli w trakcie dokonywanej kontroli Prezes Urzędu stwierdzi fakt naruszenia przepisów, może wówczas polecić państwowemu organowi zarządzania ruchem lotniczym lub cywilnemu lotniskowemu organowi służb ruchu lotniczego wykonanie, w ramach ich zadań, określonych czynności w celu usunięcia tego naruszenia. Czynności te państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym lub cywilny lotniskowy organ służby ruchu lotniczego są obowiązane wykonać niezwłocznie i bez pobierania dodatkowych opłat z tego tytułu.*
4. *W przypadkach szczególnych minister właściwy do spraw transportu może, na wniosek Prezesa Urzędu, powierzyć okresowo wykonywanie określonych zadań lub czynności związanych z zarządzaniem ruchem lotniczym jednostce organizacyjnej innej niż państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym.*

Art. 128.

Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wykonywania zadań przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym z uwzględnieniem zapewnienia bezpieczeństwa i przestrzegania zasad racjonalnego gospodarowania.]

< **Art.127.**

1. **Wyznaczenie oraz certyfikacja instytucji zapewniających służby żeglugi powietrznej w polskiej przestrzeni powietrznej dokonywana jest zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, a w szczególności zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 550/2004**

Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie zapewniania służb nawigacji lotniczej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2096/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. ustanawiającym wspólne wymogi dotyczące zapewniania służb żeglugi powietrznej.

2. Wyznaczenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Prezesem Urzędu, po zasięgnięciu opinii Ministra Obrony Narodowej.
3. Wniosek o wyznaczenie zainteresowana instytucja składa do Prezesa Urzędu, który po dokonaniu sprawdzenia wniosku pod względem merytorycznym i formalno-prawnym kieruje go następnie wraz z opinią do ministra właściwego do spraw transportu.
4. Certyfikacji instytucji zapewniającej służby żeglugi powietrznej dokonuje Prezes Urzędu jako organ realizujący zadania państwowej władzy nadzorującej w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 549/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. ustanawiającego ramy tworzenia Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej.
5. Przepisy ust. 1-4 nie naruszają przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej (Dz. U. Nr ..., poz. ...).
6. Zadania państwa członkowskiego określone w art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 550/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004 r. w sprawie zapewniania służb nawigacji lotniczej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej wykonuje minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Prezesem Urzędu i po zasięgnięciu opinii Ministra Obrony Narodowej.

Art. 128.

Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, dla realizacji przepisów prawa Unii Europejskiej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób wyznaczania instytucji zapewniających służby żeglugi powietrznej,
- 2) sposób i środki realizacji przez Prezesa Urzędu jego uprawnień i obowiązków jako państwowej władzy nadzorującej
– mając na uwadze w szczególności zapewnienie bezpieczeństwa i ciągłości ruchu lotniczego.>

Art. 129.

1. Państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym działa zgodnie z planem finansowym obejmującym rok obrachunkowy pokrywający się z rokiem kalendarzowym.
2. W planie finansowym, o którym mowa w ust. 1, określa się corocznie:
  - 1) koszty realizacji zadań określonych zgodnie z ustawą;
  - 2) wydatki na rozwój infrastruktury lotniczej, w tym również służącej zabezpieczeniu i usprawnieniu funkcjonowania lotnisk;
  - 3) wydatki na prace badawcze;
  - 4) wydatki na szkolenie;
  - 5) wpłaty na finansowanie zadań oraz wydatków Urzędu, o których mowa w art. 129a ust. 1;
  - 6) koszty wykonywania innych zadań, o których mowa w art. 127 ust. 2.

- 2a. Wpłaty na finansowanie zadań oraz wydatków Urzędu, o których mowa w ust. 2 pkt 5, nie mogą przekroczyć 10 % przychodów.
3. Plan finansowy państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym Prezes Urzędu zatwierdza do 15 listopada każdego roku.
- [4. *Osoba kierująca państwowym organem zarządzania ruchem lotniczym przedstawia Prezesowi Urzędu do zatwierdzenia sprawozdanie finansowe wraz z opinią niezależnego rewidenta i rocznym sprawozdaniem z działalności państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym nie później niż do końca I kwartału roku następnego.*]

[Art. 130.

1. *Usługi państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym są świadczone odpłatnie.*
2. *Opłaty pobierane przez państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym ustala się z uwzględnieniem kosztów, o których mowa w art. 129 ust. 2, w tym kosztów związanych ze świadczeniem usług cywilnych lotniskowych organów służb ruchu lotniczego, jak również służb informacji lotniczej i meteorologicznej oraz służb współdziałających, o ile służby te nie pobierają opłat za świadczone usługi.*
3. *Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób określania wysokości opłat, a także tryb ich pobierania, z uwzględnieniem zasady, o której mowa w ust. 4.*
4. *Warunki korzystania z usług państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym i służb współdziałających oraz opłaty za te usługi mogą być zróżnicowane jedynie ze względu na rodzaje i charakterystyki statków powietrznych oraz charakterystyki świadczonych usług.*
5. *Do ściągnięcia należności z tytułu opłat za usługi stosuje się przepisy, o których mowa w art. 25 ust. 4.*
6. *Nie pobiera się opłat za usługi państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym związane z obsługą:*
  - 1) *ruchu lotniczego polskich wojskowych statków powietrznych oraz, na zasadzie wzajemności, statków wojskowych państw obcych, chyba że statki te wykonują loty związane z działalnością gospodarczą lub odpłatnie;*
  - 2) *lotów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego, bezpieczeństwa państwa, ochroną granicy państwowej lub poszukiwaniem i ratownictwem.*]

< Art. 130.

1. **Służby żeglugi powietrznej są zapewniane odpłatnie (opłaty nawigacyjne).**
2. **Opłaty nawigacyjne objęte przepisami prawa Unii Europejskiej w zakresie Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, umowami międzynarodowymi oraz przepisami międzynarodowymi są ustalane i zatwierdzane zgodnie z tymi przepisami.**
3. **Opłaty nawigacyjne, w zakresie nieobjętym aktami prawnymi określonymi w ust. 2, są zatwierdzane przez Prezesa Urzędu.**
4. **Terminy zatwierdzania opłat nawigacyjnych, o których mowa w ust. 3, są takie same jak terminy zatwierdzania opłat, o których mowa w ust. 2.**
5. **Instytucje zapewniające służby żeglugi powietrznej mają prawo odmówić świadczenia usług użytkownikowi przestrzeni powietrznej, który narusza terminy i warunki płatności określone przez EUROCONTROL lub przez te instytucje.**
6. **Nie pobiera się opłat za loty:**

- 1) wykonywane zgodnie z przepisami dla lotów z widocznością (VFR - Visual Flight Rules);
  - 2) mieszane - w których część lotu wykonywana jest zgodnie z przepisami dla lotów z widocznością (VFR), a pozostała część lotu wykonywana jest zgodnie z przepisami dla lotów według wskazań przyrządów (IFR - Instrument Flight Rules) - za część lotu wykonywaną w polskiej przestrzeni powietrznej wyłącznie zgodnie z przepisami VFR;
  - 3) wykonywane przez statki powietrzne o maksymalnej masie startowej poniżej 2 ton;
  - 4) wykonywane wyłącznie w celu przewozu, w oficjalnej misji, panującego monarchy i jego najbliższej rodziny, głów państw, szefów rządu oraz ministrów; we wszystkich tych przypadkach cel lotu musi być potwierdzony odpowiednim oznaczeniem statusu lotu lub uwagą w planie lotu;
  - 5) poszukiwawczo-ratownicze, autoryzowane przez właściwy organ koordynacji systemu poszukiwania i ratownictwa;
  - 6) wojskowe wykonywane przez polskie wojskowe statki powietrzne oraz wojskowe statki powietrzne państw, w których loty polskich wojskowych statków powietrznych nie są obciążane opłatami nawigacyjnymi.
7. Udziela się dotacji celowej z budżetu państwa na sfinansowanie instytucjom zapewniającym służby żeglugi powietrznej wydatków związanych z zapewnieniem służb w przypadku lotów, o których mowa w ust. 6. Wydatki te finansowane są z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw transportu.
8. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, mając na uwadze przepisy Unii Europejskiej w zakresie opłat nawigacyjnych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb rozliczania i dokumentowania wydatków, o których mowa w ust. 7.
9. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania i zatwierdzania wysokości opłat nawigacyjnych w zakresie nieuregulowanym aktami prawnymi, o których mowa w ust. 2, oraz procedurę przekazywania informacji niezbędnych do zatwierdzenia opłat, o których mowa w ust. 2 i 3, mając na uwadze koszty związane ze świadczeniem tych usług oraz kierunkowe założenia polityki Unii Europejskiej w tym zakresie.
10. Wysokość zatwierdzonych opłat nawigacyjnych jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz zamieszczana w Zintegrowanym Pakiecie Informacji Lotniczych, o którym mowa w art. 121 ust. 3. Ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego podlega również zatwierdzona zgodnie z przepisami międzynarodowymi wysokość odsetek za niezapłacone w terminie należności z tytułu opłat, o których mowa w ust. 2.
11. Prezes Urzędu ogłasza w Dzienniku Urzędowym Urzędu Lotnictwa Cywilnego przepisy międzynarodowe, o których mowa w ust. 2 i 10.>

[Art. 131.

1. Źródłami przychodów państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym są:

- 1) wpływy z opłat za usługi, o których mowa w art. 130;
- 2) dobrowolne wpłaty i zapisy;

- 3) *inne wpływy.*
2. *Państwowy organ zarządzania ruchem lotniczym może uzyskiwać dotacje celowe ze środków publicznych, ustalane corocznie w ustawie budżetowej na dofinansowanie wykonywania zadań określonych w art. 129 ust. 2 pkt 1-4.*
  3. *Środki finansowe niewykorzystane w danym roku mogą być przeznaczone na cele, o których mowa w art. 129 ust. 2 pkt 1-4, w następnym roku budżetowym.]*

[Art. 205c.

1. *Prezes Urzędu może, w drodze decyzji administracyjnej, nałożyć na przewoźnika lotniczego karę pieniężną, jeżeli przewoźnik ten:*
  - 1) *wbrew art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 261/2004/WE zaniedbał obowiązku wezwania ochotników do rezygnacji z ich rezerwacji - w wysokości stanowiącej równowartość od 1.000 do 2.500 euro,*
  - 2) *wbrew art. 7 rozporządzenia nr 261/2004/WE zaniedbał obowiązku wypłaty odszkodowania - w wysokości stanowiącej równowartość od 1.000 do 20.000 euro,*
  - 3) *wbrew art. 8 rozporządzenia nr 261/2004/WE zaniedbał obowiązku zwrotu należności lub zmiany planu podróży - w wysokości stanowiącej równowartość od 5.000 do 20.000 euro,*
  - 4) *wbrew art. 9 rozporządzenia nr 261/2004/WE zaniedbał obowiązku opieki - w wysokości stanowiącej równowartość od 1.000 do 10.000 euro,*
  - 5) *wbrew art. 10 rozporządzenia nr 261/2004/WE zaniedbał obowiązku zwrotu części ceny biletu w razie umieszczenia w klasie niższej - w wysokości stanowiącej równowartość od 1.000 do 5.000 euro,*
  - 6) *wbrew art. 14 rozporządzenia nr 261/2004/WE zaniedbał obowiązku informowania pasażerów o przysługujących im prawach - w wysokości stanowiącej równowartość od 5.000 do 25.000 euro*

- z zastrzeżeniem przepisów ust. 2-4.
2. *Kara, o której mowa w ust. 1, nie może być wyższa niż 5 % przychodu osiągniętego przez przewoźnika lotniczego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.*
3. *Jeżeli przewoźnik lotniczy powstał w wyniku połączenia lub przekształcenia dwóch lub więcej przedsiębiorców, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do przychodu osiągniętego łącznie przez tych przedsiębiorców.*
4. *Jeżeli przewoźnik lotniczy nie osiągnął przychodu w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, kara, o której mowa w ust. 1, nie może przekraczać wysokości pięćdziesięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.]*

< Dział XIa

Kary pieniężne

Art. 209a.

- 1. Kto działa z naruszeniem obowiązków lub warunków wynikających z przepisów:**
  - 1) rozporządzenia nr 2320/2002/WE,**

2) rozporządzenia Komisji nr 622/2003/WE z dnia 4 kwietnia 2003 r. ustanawiającego środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych standardów dotyczących bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego

– podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

2. Wykaz naruszeń obowiązków lub warunków, o których mowa w ust. 1, oraz wysokość kar pieniężnych za poszczególne naruszenia określa załącznik nr 1 do ustawy.

3. Nie podlega karze, o której mowa w pkt 2.1-2.3 załącznika nr 1 do ustawy osoba, która nie posiada poświadczenia bezpieczeństwa uprawniającego do dostępu do informacji objętych załącznikiem do rozporządzenia nr 622/2003/WE.

Art. 209b.

1. Kto działa z naruszeniem obowiązków lub warunków wynikających z przepisów:

1) rozporządzenia nr 261/2004/WE,

2) rozporządzenia nr 2111/2005/WE

– podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 8 000 zł.

2. Wykaz naruszeń obowiązków lub warunków, o których mowa w ust. 1, oraz wysokość kar pieniężnych za poszczególne naruszenia określa załącznik nr 2 do ustawy.

3. Nie wymierza się kary, o której mowa w pkt 1.3 załącznika nr 2 do ustawy, jeżeli przewoźnik przed dniem wydania decyzji dobrowolnie zadośćuczynił pasażerowi za brak stosownej opieki.

4. Nie wymierza się kary, o której mowa w pkt 1.4 załącznika nr 2 do ustawy, jeżeli przewoźnik, pomimo zaniebdania obowiązku informowania pasażerów o przysługujących im prawach, wykonał wszystkie pozostałe obowiązki wynikające z rozporządzenia nr 261/2004/WE.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, domniemywa się, że pasażerowie zostali poinformowani o przysługujących im prawach.

Art. 209c.

1. Jeżeli instytucja zapewniająca służby żeglugi powietrznej działa z naruszeniem obowiązków lub warunków wynikających z przepisów rozporządzenia (WE) 550/2004 Prezes Urzędu może nałożyć na nią karę pieniężną w wysokości od 20 000 do 40 000 zł.

2. Wykaz naruszeń obowiązków lub warunków, o których mowa w ust. 1, oraz wysokość kar pieniężnych za poszczególne naruszenia określa załącznik nr 3 do ustawy.

3. Jeżeli wyznaczona organizacja, o której mowa w art. 3 ust.1 rozporządzenia (WE) 550/2004, sprawuje swoją funkcję bez ważnego upoważnienia – Prezes Urzędu może nałożyć na nią karę pieniężną w wysokości 40 000 zł.

Art. 209d.

Kto wbrew art. 88 ust. 3 wykorzystuje niezarejestrowane lotnicze urządzenia naziemne – podlega karze pieniężnej w wysokości 40 000 zł.

Art. 209e.

1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 209a-209d, Prezes Urzędu wymierza w drodze decyzji administracyjnej.
2. Kara pieniężna nieuiszczona w wyznaczonym terminie podlega wraz z odsetkami za zwłokę ściąganiu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. Kwoty ściągane z tytułu kar pieniężnych stanowią dochód budżetu państwa.
4. W sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.>

[Art. 230.

Określone w ustawie zadania państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym wykonuje na dotychczasowych zasadach, z uwzględnieniem zmian wynikających z ustawy, jednostka organizacyjna przedsiębiorstwa państwowego "Porty Lotnicze" - Agencja Ruchu Lotniczego.]

< Załącznik do ustawy
z dnia 8 grudnia 2006 r. (poz. ...)

„Załącznik Nr 1

Lp.	Wyszczególnienie naruszeń	Wysokość kary w zł
I	II	III
1.	Naruszenia przepisów rozporządzenia nr 2320/2002/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. ustanawiającego wspólne zasady w dziedzinie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego - Deklaracja międzyinstytucjonalna (Dz. Urz. WE L 355 z 30.12.2002)	
1.1.	Naruszenie obowiązków, o których mowa w pkt 2.2.1.(iii) załącznika do rozporządzenia	5 000
1.2.	Naruszenie obowiązków, o których mowa w pkt 2.1. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.3.	Naruszenie obowiązku patrolowania, o którym mowa w pkt 2.2.2. załącznika do rozporządzenia	2 000
1.4.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt 3.2.3.lit. b załącznika do rozporządzenia	5 000
1.5.	Niezapewnienie ochrony przy pomocy ogrodzeń, straży, patroli, o której mowa w pkt 2.4. lit.b	10 000
1.6.	Naruszenie obowiązku poddawania nadzorowi, o którym mowa w pkt 2.4. lit. c	10 000
1.7.	Umieszczenie na pokładzie statku powietrznego bagażu z naruszeniem pkt 5.1.	5 000
1.8.	Naruszenie obowiązku kontrolowania, o którym mowa w pkt 2.2.1.(i) załącznika do rozporządzenia	10 000

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

1.9.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt 2.2.1 (v) załącznika do rozporządzenia	500
1.10.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt 2.2.1 (viii) załącznika do rozporządzenia	500
1.11.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt 2.2.1 (ii) załącznika do rozporządzenia	5 000
1.12.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt 2.3. lit. b załącznika do rozporządzenia	10 000
1.13.	Naruszenie obowiązku kontroli, o którym mowa w pkt 2.3. lit. a załącznika do rozporządzenia	10 000
1.14.	Naruszenie obowiązków, o których mowa w pkt 4.3.1. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.15.	Naruszenie obowiązków, o których mowa w pkt 4.1. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.16.	Zabranie na pokład statku powietrznego zapasów lub dostaw prowiantu przewoźnika lotniczego wbrew pkt 9.2.3. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.17.	Zabranie na pokład statku powietrznego dostaw środków czyszczących wbrew pkt 10.2.3. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.18.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt. 6.1. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.19.	Naruszenie obowiązków, o których mowa w pkt 7.1. lub pkt 7.3. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.20.	Naruszenie obowiązków, o których mowa w pkt 8.1. i pkt 8.3. załącznika do rozporządzenia	10 000
1.21.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt 4.2. załącznika do rozporządzenia	2 000
2.	Naruszenia przepisów rozporządzenia nr 622/2003/WE z dnia 4 kwietnia 2003 r. ustanawiającego środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych standardów dotyczących bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego (Dz. Urz. WE L 89 z 05.04.2003)	
2.1.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w pkt 3.1.2.3. załącznika do rozporządzenia	2 000
2.2.	Dopuszczenie przewozu broni lub innych przedmiotów zabronionych w miejscu dostępnym dla pasażera i załogi (pkt 4.1.1.1.a - e lub 5.2.3.1. załącznika do rozporządzenia)	10 000
2.3.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa pkt 5.2.1.1. lub 5.2.2.c. załącznika do rozporządzenia.	1 000

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

Załącznik Nr 2

Lp.	Wyszczególnienie naruszeń	Wysokość kary w zł
I	II	III
1.	Naruszenia przepisów rozporządzenia nr 261/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie nr 295/91/EWG.	
1.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 4 ust.1	od 200 do 4800
1.2.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 8 ust. 1	od 200 do 4800
1.3.	Naruszenie obowiązku opieki, o którym mowa w art. 9	od 200 do 4800
1.4.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w art.14	od 200 do 4800
1.5.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 7	od 1000 do 2500
1.6.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 10 ust. 2	od 200 do 4800
1.7.	Naruszenie zakazu pobrania dodatkowej zapłaty za umieszczenie w klasie wyższej niż ta, na którą został wykupiony bilet, o którym mowa w art. 10 ust. 1	od 200 do 4800
2.	Naruszenie przepisów rozporządzenia nr 2111/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia wspólnotowego wykazu przewoźników lotniczych podlegających zakazowi wykonywania przewozów w ramach Wspólnoty i informowania pasażerów korzystających z transportu lotniczego o tożsamości przewoźnika lotniczego wykonującego przewóz oraz uchylającego art. 9 dyrektywy 2004/36/WE	
2.1.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 11	od 2000 do 8000
2.2.	Naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 12	od 200 do 4800

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm

Załącznik Nr 3

Lp.	Wyszczególnienie naruszeń	Wysokość kary w zł
I	II	III
1.	Naruszenia przepisów rozporządzenia (WE) nr 550/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004r. w sprawie zapewniania służb nawigacji lotniczej w Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej	
1.1.	Utrudnianie przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej prac państwowej władzy nadzorującej polegających na weryfikowaniu spełniania przez tę instytucję wymogów rozporządzenia	20 000
1.2.	Naruszenie przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej obowiązku, o którym mowa w art. 12 ust. 1	40 000
1.3.	Naruszenie przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej obowiązku, o którym mowa w art. 12 ust. 2	40 000
1.4.	Naruszenie przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej obowiązku, o którym mowa w art. 12 ust.3	20 000
1.5.	Naruszenie przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej obowiązku, o którym mowa w art. 13 ust. 1	20 000
1.6.	Naruszenie przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej obowiązku, o którym mowa w art. 13 ust. 2	20 000
2.	Naruszenia przepisów rozporządzenia (WE) nr 552/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 marca 2004r. w sprawie interoperacyjności Europejskiej Sieci Zarządzania Ruchem Lotniczym	
2.1.	Naruszenie przez instytucję zapewniającą służby żeglugi powietrznej obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 2	20 000

Objaśnienie oznaczeń: [] kursywa – tekst usunięty przez Sejm

<> druk pogrubiony – tekst wstawiony przez Sejm